

ВІДТВОРНА ЗДАТНІСТЬ КОРІВ КРИМСЬКОГО ЗОНАЛЬНОГО ТИПУ

Наведено результати оцінки відтворної здатності корів кримського зонального типу української червоної молочної породи. Крайці лінії Цируса 16497, Веселого 1, Лафета 789, Р. Соверінг 198998.

Відтворна здатність, коефіцієнт відтворної здатності, голштинізований тип, жирномолочний тип

Українська червона молочна порода є основною в системі розведення великої рогатої худоби на півдні України. За чисельністю поголів'я частка тварин цієї породи становить до 95% загальної кількості худоби молочного напрямку [1]. Представники породи характеризуються достатньо високим рівнем пристосованості до умов спекотного степового клімату, але мають більш низьку продуктивність і відтворні якості порівняно з такими молочними породами, як голштинська, англєрська і червона датська. Ряд авторів повідомляють про ефективність сполучень генотипів цих порід з червоною молочною [2, 3]. На підставі таких сполучень було виведено та апробовано в 1998 р. два нових типи в українській червоній молочній породі: жирномолочний і голштинізований [4].

Важливим чинником племінної роботи в молочному скотарстві є селекція за відтворною здатністю корів [5]. Оптимальний рівень репродуктивних якостей дає змогу отримати одне теля в рік від корови при стабільному та фізіологічно обумовленому періоді лактації.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводилися на базі дослідного господарства Кримського інституту АПК на коровах кримського зонального типу. Методику розрахунку коефіцієнта відтворної здатності (КВЗ) було запропоновано В.П. Буркатом [6] згідно з наступною формулою:

$$\text{КВЗ} = \frac{(\text{ог} - 1) \cdot 12}{\text{В} - 27} \cdot 100.$$

де от — число отелів від корови на останню дату; 12 — число місяців у році; В — вік корів на дату останнього отелу, міс.; 27 — оптимальний вік першого отелення, міс.

Градація значень КВЗ має наступний вигляд: менше 85% — незадовільно; 85–89 — задовільно; 90–99 — добре; 100% і більше — відмінно.

Біометричну обробку отриманих результатів було проведено в Excel.

Результати досліджень. У табл. 1 наведено значення коефіцієнта відтворної здатності (КВЗ) тварин жиномолочного типу. Аналіз даних таблиці виявляє наступну закономірність: за першу лактацію тварини жирномолочного типу оцінюються за відтворною здатністю в цілому на “відмінно”.

1. КВЗ тварин жиномолочного типу

Лінія або споріднена група	n	Біометричний показник	
		$\bar{X} \pm m_x$	C_y
<i>I лактація</i>			
Банко 19865	21	119,1 $\pm$ 7,0	27,0
Монарха 18965	11	123,5 $\pm$ 3,9	10,5
Веселого 1 КМН-45	4	130,0 $\pm$ 12,3	18,8
<i>II лактація</i>			
Монарха 18965	8	88,3 $\pm$ 7,9	24,3
Веселого 1 КМН-45	4	85,0 $\pm$ 5,2	12,6
Нептуна КМН-432	6	80,2 $\pm$ 9,0	28,2
<i>III лактація</i>			
Цирруса 16497	32	100,2 $\pm$ 3,0**	16,8
Банко 19865	17	92,7 $\pm$ 3,8	17,0
Красавчика 1 КМН-746	13	90,2 $\pm$ 2,9	11,4
Веселого 1 КМН-45	11	93,5 $\pm$ 4,9	17,2
Лафета 789	8	97,0 $\pm$ 5,8	16,7
Р. Соверінга 198948	8	92,6 $\pm$ 4,6	13,9

* $P \geq 0,95$; ** $P \geq 0,99$; *** $P \geq 0,999$.

Стабільно задовільним рівнем КВЗ характеризуються корови у другій лактації. Ймовірно це пов'язано з більш високим порівняно з нормою лактаційним періодом і, таким чином, збільшенням сер-

віс-періоду. Біометрична обробка вказує на невірність отриманих результатів, крім того, високе значення коефіцієнта мінливості ($C_v=28,2\%$) свідчить про те, що наведена вибірка тварин характеризується високою генотипною різноманітністю й зумовлює можливість для подальшого поліпшення цієї ознаки.

Більшість корів третьої лактації характеризуються стабільно добрим рівнем КВЗ. Слід відзначити відмінний і вірогідний рівні відтворних якостей корів лінії Цирруса 16497.

У табл. 2 наведено КВЗ корів голштинізованого типу кримського зонального типу. Найбільш поширено в голштинізованому типі в господарстві представлено тварин лінії Рефлексн Соверінга 198998 — і тут є цікава закономірність.

2. КВЗ тварин голштинізованого типу

Лінія або споріднена група	n	Біометричний показник	
		$\bar{X} \pm m_x$	C_v
		<i>I лактація</i>	
Р. Соверінга 198998	9	101,6±8,2**	24,3
		<i>II лактація</i>	
Те саме	6	71,0±2,8	19,0
		<i>III лактація</i>	
»	19	87,0±1,5	9,7
Торрінгтон Девона	6	88,8±2,9	8,1
Гентуса 289103	3	93,9±7,5	13,7

Аналіз даних свідчить про те, що за I лактацію тварини лінії Р. Соверінга 198998 перевищують вірогідно тварин у II лактації — на 14,4%. Причому, незважаючи на те, що у II лактації рівень КВЗ достатньо низький, у III і більше він стає задовільним. Таким самим рівнем відтворної здатності характеризуються тварини спорідненої групи Торрінгтон Девон. Тільки корови спорідненої групи Гентуса 289103 мають добрий рівень КВЗ і перевищують тварин лінії Р. Соверінга 198998 на 7,4%, а тварин спорідненої групи Торрінгтон Девон — на 5,4%.

Висновки. Проведений аналіз КВЗ корів дослідного господарства Кримського інституту АПВ вказує на те, що необхідно вести подальшу роботу з такими чинниками, які впливають на репродуктивні якості тварин: тривалість лактації, сервіс-періоду та сухостою.

Кращим КВЗ у жирномолочному типі є корови ліній Цирруса 16497, Веселого 1, Лафета 789 і спорідненої групи Банко 19865, а в голштинізованому типі — споріднена група Гентуса 289103 і лінії Рефлекшн Соверінга 198998.

1. *Програми селекції порід* / В.П. Буркат, Ю.Ф. Мельник, М.Я. Єфіменко та ін. // Розведення і генетика тварин. — 2003. — Вип. 37. — С. 3–22.

2. *Коваль Т.* Корови — рекордистки червоної молочної породи // Тваринництво України. — 2003. — № 10. — С. 18–20.

3. *Мороз В.В.* Улучшение продуктивных и племенных качеств красного степного скота с использованием красно-пёстрой голштинской породы на Кубани: Автореф. дис. ... канд. с.-х. наук: 06.02.04. — Краснодар, 2002. — 24 с.

4. *Полунан Ю.П.* Ефективність довічного використання червоної молочної породи // Розведення і генетика тварин: Міжвід. темат. наук. зб. — 2000. — Вип. 33. — С. 97–105.

5. *Селекція молочної худоби: фрагменти сучасної концепції* / М.В. Зубець, В.П. Буркат, Ю.Ф. Мельник та ін. // Біотехнологічні, селекційні та організаційні методи відтворення, зберігання і використання генофонду тварин. — К., 1997. — С. 186–189.

6. *Буркат В.П.* Теорія, методологія і практика селекції. — К.: БМТ, 1999. — 376 с.

ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНАЯ СПОСОБНОСТЬ КОРОВ КРЫМСКОГО ЗОНАЛЬНОГО ТИПА. П.С. Остапчук

Приведены результаты оценки воспроизводительной способности коров крымского зонального типа украинской красной молочной породы. Лучшие линии: Цирруса 16497, Веселого 1, Лафета 787, Р. Соверинга 198998.

Воспроизводительные способности, коэффициент воспроизводительной способности, голштинизированный тип, жирномолочный тип

THE REPRODUCTIVE ABILITY OF COWS OF CRIMEAN ZONAL TYPE. P.S. Ostapchuk

The results of evaluation of reproductive ability of Crimean zonal type cows of Ukrainian red dairy breed of cattle was given. Best lines: Cyrrus 16497, Vesiologo 1, Lafet 789, R. Sovering 198998.

Reproductive ability, reproductive ability coefficient, Holsteinized type, fat-milking type